

## Spis treści

|                                                                            |    |
|----------------------------------------------------------------------------|----|
| Przedmowa .....                                                            | 13 |
| Zmiany w obecnym wydaniu książki                                           | 14 |
| O książce.....                                                             | 17 |
| Miejsce tej książki w programie nauczania ekonomii                         | 18 |
| Niektóre szczególne cechy książki                                          | 18 |
| Cechy dydaktyczne                                                          | 20 |
| Podziękowania .....                                                        | 21 |
| 1.Wprowadzenie.....                                                        | 25 |
| 1.1.Czym zajmuje się ekonomia międzynarodowa?                              | 29 |
| 1.1.1.Korzyści z handlu                                                    | 30 |
| 1.1.2.Struktura handlu międzynarodowego                                    | 31 |
| 1.1.3.Rozmiary wymiany handlowej                                           | 32 |
| 1.1.4.Bilans płatniczy                                                     | 33 |
| 1.1.5.Ustalanie kursu walutowego                                           | 34 |
| 1.1.6. Koordynacja międzynarodowej polityki gospodarczej                   | 34 |
| 1.1.7.Międzynarodowy rynek kapitałowy                                      | 35 |
| 1.2.Ekonomia międzynarodowa: handel i finanse                              | 36 |
| CZĘŚĆ I. TEORIA WYMIANY MIĘDZYNARODOWEJ                                    | 39 |
| 2.Handel na świecie: przegląd                                              | 41 |
| 2.1.Kto z kim handluje?                                                    |    |
| 2.1.1.Wielkość ma znaczenie: model grawitacyjny handlu                     | 45 |
| 2.1.2.Model grawitacyjny w praktyce: w poszukiwaniu anomalii               | 47 |
| 2.1.3.Ograniczenia handlu: odległość, bariery i granice                    | 47 |
| 2.2.Zmieniająca się struktura handlu światowego                            |    |
| 2.2.1.Czy świat staje się mniejszy?                                        |    |
| 2.2.2.Co jest przedmiotem handlu?                                          |    |
| 2.2.3.Offshoring usług                                                     |    |
| 2.3.Czy stare zasady wciąż mają zastosowanie?                              |    |
| Podsumowanie .....                                                         |    |
| Główne pojęcia...                                                          |    |
| Problemy i zadania                                                         |    |
| Literatura dodatkowa                                                       |    |
| 3.Wydajność pracy a przewaga komparatywna: Model Davida Ricardo.....       |    |
| 3.1.Koncepcja przewagi komparatywnej                                       |    |
| 3.2.Gospodarka z jednym czynnikiem produkcji                               |    |
| 3.2.1.Możliwości produkcyjne                                               |    |
| 3.2.2.Względne ceny i podaż                                                |    |
| 3.3.Handel w świecie z jednym czynnikiem produkcji                         |    |
| 3.3.1.Ustalanie się relatywnej ceny przy istnieniu wymiany handlowej ..... |    |
| 3.3.2.Korzyści z wymiany                                                   |    |
| 3.3.3.Relatywne płace                                                      |    |
| 3.4.Błędne przekonania na temat przewagi komparatywnej                     |    |
| 3.4.1.Wydajność a konkurencyjność                                          |    |
| 3.4.2.Argument dotyczący wyzysku siły roboczej                             |    |

|                                                                                  |     |
|----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 3.4.3.Wymiana oparta na wyzysku                                                  |     |
| 3.5.Przewaga komparatywna w modelu z wieloma dobrami                             |     |
| 3.5.1.Konstrukcja modelu                                                         |     |
| 3.5.2.Relatywne płace a specjalizacja                                            |     |
| 3.5.3.Wyznaczanie relatywnej płacy w modelu z wieloma dobrami                    |     |
| ...                                                                              |     |
| 3.6. Koszty transportu i dobra niebędące przedmiotem wymiany handlowej ..        |     |
| 3.7.Empiryczna weryfikacja modelu Ricardo                                        |     |
| Podsumowanie .....                                                               |     |
| Główne pojęcia...                                                                |     |
| Problemy i zadania                                                               |     |
| Literatura dodatkowa                                                             |     |
| 4.Model czynników specyficznych i podział dochodu                                |     |
| 4.1.Model czynników specyficznych                                                |     |
| 4.1.1.Założenia modelu                                                           |     |
| 4.1.2.Możliwości produkcyjne                                                     |     |
| 4.1.3.Ceny, płace a alokacja pracy                                               |     |
| 4.1.4.Ceny względne a podział dochodu                                            |     |
| 4.2.Handel międzynarodowy w modelu czynników specyficznych                       |     |
| 114                                                                              |     |
| 4.3.Podział dochodów a korzyści z handlu                                         | 116 |
| 4.4.Polityczna ekonomia handlu: wstępne ujęcie                                   | 119 |
| 4.4.1.Podział dochodów a polityka wobec handlu                                   | 121 |
| 4.5.Międzynarodowa mobilność pracy                                               | 125 |
| Podsumowanie ...                                                                 | 132 |
| Główne pojęcia.                                                                  | 133 |
| Problemy i zadania                                                               | 133 |
| Literatura dodatkowa                                                             | 135 |
| Dodatek: Więcej szczegółów na temat czynników specyficznych                      |     |
| .....                                                                            | 137 |
| Produkt krańcowy i całkowity                                                     | 137 |
| Względne ceny a podział dochodu                                                  | 139 |
| 5.Wyposażenie w zasoby a handel: model Heckschera-Ohlina                         |     |
| 143                                                                              |     |
| 5.1.Model gospodarki dwuczynnikowej                                              | 146 |
| 5.1.1.Ceny a wielkość produkcji                                                  | 147 |
| 5.1.2.Wybór kombinacji nakładów czynników produkcji                              | 151 |
| 5.1.3. Ceny czynników produkcji a ceny dóbr                                      | 153 |
| 5.1.4.Wyposażenie w zasoby a wielkość produkcji                                  | 155 |
| 5.2. Skutki handlu międzynarodowego między krajami posiadającymi                 |     |
| dwa czynniki produkcji                                                           | 157 |
| 5.2.1.Względne ceny a struktura handlu                                           | 158 |
| 5.2.2.Handel a podział dochodu                                                   | 160 |
| 5.2.3. Ukierunkowane na umiejętności zmiany technologiczne a nierówność dochodów | 163 |
| 5.2.4.Wyrównywanie się cen czynników produkcji                                   | 169 |
| 5.3.Empiryczna weryfikacja modelu Heckschera-Ohlina                              | 171 |
| 5.3.1. Handel dobrami jako substytut handlu czynnikami:                          |     |
| Zawartość czynników produkcji w handlu                                           | 172 |

|                                                                           |     |
|---------------------------------------------------------------------------|-----|
| 5.3.2.Struktura eksportu z krajów rozwiniętych i rozwijających się-----   | 176 |
| 5.3.3.Implikacje badań empirycznych                                       | 179 |
| Podsumowanie ..                                                           | 179 |
| Główne pojęcia.                                                           | 181 |
| Problemy i zadania                                                        | 181 |
| Literatura dodatkowa                                                      | 182 |
| Dodatek: Ceny czynników, ceny dóbr oraz wybór nakładów                    | 184 |
| Wybór techniki produkcji                                                  | 184 |
| Ceny dóbr a ceny czynników produkcji                                      | 186 |
| Więcej na temat zasobów i produkcji                                       | 188 |
| Dodatek matematyczny: Model względnej obfitości czynników                 | 190 |
| Ceny czynników produkcji a koszty                                         | 190 |
| Ceny dóbr a ceny czynników produkcji                                      |     |
| Podaż czynników produkcji i dóbr                                          |     |
| 6.Standardowy model handlu                                                |     |
| 6.1.Standardowy model gospodarki zaangażowanej w wymianę handlową.....    |     |
| 6.1.1.Możliwości produkcyjne a względna podaż                             |     |
| 6.1.2.Względne ceny a popyt                                               |     |
| 6.1.3. Efekt dobrobytowy zmian terms of trade                             |     |
| 6.1.4.Określanie względnych cen                                           |     |
| 6.1.5.Wzrost gospodarczy: przesunięcie krzywej RS                         |     |
| 6.1.6.Wzrost a granica możliwości produkcyjnych                           |     |
| 6.1.7.Względna światowa podaż a terms of trade                            |     |
| 6.1.8.Międzynarodowe skutki wzrostu                                       |     |
| 6.2. Cła i subsydia eksportowe: równoczesne przesunięcia krzywych RS i RD |     |
| 6.2.1.Wpływ cła na względny popyt i względną podaż                        |     |
| 6.2.2.Skutki subsydium eksportowego                                       |     |
| 6.2.3.Konsekwencje zmian terms of trade: kto zyskuje, a kto traci? ..     |     |
| 6.3.Międzynarodowe pożyczanie i udzielanie pożyczek                       |     |
| 6.3.1.Międzyokresowe możliwości produkcyjne a handel                      |     |
| 6.3.2.Realna stopa procentowa                                             |     |
| 6.3.3.Międzyokresowa przewaga komparatywna                                |     |
| Podsumowanie .....                                                        |     |
| Główne pojęcia...                                                         |     |
| Problemy i zadania                                                        |     |
| Literatura dodatkowa                                                      |     |
| Dodatek: Więcej na temat handlu międzyokresowego                          |     |
| Dodatek matematyczny: Wymiana w gospodarce światowej                      |     |
| Popyt, podaż i równowaga rynkowa                                          |     |
| Podaż, popyt i stabilność stanu równowagi                                 |     |
| Skutki zmian podaży i popytu                                              |     |
| Wzrost gospodarczy                                                        |     |
| Transfer dochodu.                                                         |     |
| Cło                                                                       |     |
| 7.Zewnętrzne korzyści skali a międzynarodowa lokalizacja produkcji .....  |     |

|        |                                                                                                    |     |
|--------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 7.1.   | Korzyści skali a handel międzynarodowy: wprowadzenie                                               |     |
| 7.2.   | Korzyści skali a struktura rynku                                                                   |     |
| 7.3.   | Teoria efektów zewnętrznych                                                                        |     |
| 7.4.   | Wyspecjalizowani dostawcy                                                                          |     |
| 7.5.   | Wyspecjalizowani pracownicy                                                                        | 253 |
| 7.6..  | Dyfuzja wiedzy                                                                                     | 254 |
| 7.6.1. | Efekty zewnętrzne a równowaga rynkowa                                                              | 255 |
| 7.7.   | Efekty zewnętrzne a handel międzynarodowy                                                          | 256 |
| 7.7.1. | Efekty zewnętrzne, wielkość produkcji i ceny                                                       | 256 |
| 7.7.2. | Efekty zewnętrzne a struktura handlu zagranicznego                                                 | 258 |
| 7.7.3. | Handel a dobrobyt w warunkach istnienia efektów zewnętrznych                                       | 262 |
| 7.7.4. | Dynamiczne rosnące przychody skali                                                                 | 263 |
| 7.8.   | Handel międzyregionalny a geografia ekonomiczna                                                    | 265 |
|        | Podsumowanie ...                                                                                   | 268 |
|        | Główne pojęcia...                                                                                  | 269 |
|        | Problemy i zadania                                                                                 | 269 |
|        | Literatura dodatkowa                                                                               | 271 |
| 8.     | Firmy w globalnej gospodarce: działalność eksportowa, outsourcing i przedsiębiorstwa wielonarodowe | 273 |
| 8.1.   | Teoria niedoskonałej konkurencji                                                                   | 276 |
| 8.1.1. | Monopol: krótka powtórka                                                                           | 277 |
| 8.1.2. | Konkurencja monopolistyczna                                                                        | 280 |
| 8.2.   | Konkurencja monopolistyczna a handel międzynarodowy                                                | 286 |
| 8.2.1. | Skutki zwiększonych rozmiarów rynku                                                                | 287 |
| 8.2.2. | Korzyści z rynku zintegrowanego: przykład liczbowy                                                 | 288 |
| 8.2.3. | Znaczenie handlu wewnątrzgałęziowego                                                               | 292 |
| 8.3.   | Odpowiedź firm na handel międzynarodowy: zwycięzcy, przegrani i wyniki ekonomiczne całej gałęzi    | 296 |
| 8.3.1. | Różnice w wynikach ekonomicznych między producentami                                               | 298 |
| 8.3.2. | Skutki zwiększonych rozmiarów rynku                                                                | 300 |
| 8.4.   | Koszty handlu a działalność eksportowa                                                             | 302 |
| 8.5.   | Dumping.....                                                                                       | 305 |
| 8.6.   | Firmy wielonarodowe i outsourcing                                                                  | 308 |
| 8.7.   | Decyzje firmy dotyczące zagranicznych inwestycji bezpośrednich ..                                  | 312 |
| 8.7.1. | Outsourcing                                                                                        | 314 |
| 8.7.2. | Skutki działalności firm wielonarodowych i zagranicznego outsourcingu                              | 321 |
|        | Podsumowanie ...                                                                                   | 322 |
|        | Główne pojęcia                                                                                     | 324 |
|        | Problemy i zadania                                                                                 | 324 |
|        | Literatura dodatkowa                                                                               | 326 |
|        | Dodatek: Przychód krańcowy                                                                         | 328 |
|        | Dodatek matematyczny: Model konkurencji monopolistycznej .....                                     | 330 |
|        | CZĘŚĆ II. POLITYKA HANDLOWA                                                                        | 333 |

|                                                                             |          |
|-----------------------------------------------------------------------------|----------|
| 9. Narzędzia polityki handlowej                                             | 335      |
| 9.1. Podstawowa analiza cła                                                 | 338      |
| 9.1.1. Podaż, popyt i handel w pojedynczej gałęzi                           | 338      |
| 9.1.2. Skutki stosowania cła                                                | 341      |
| 9.1.3. Mierzenie stopnia protekcji                                          | 342      |
| 9.2. Koszty cła i korzyści z jego stosowania                                | 344      |
| 9.2.1. Nadwyżka konsumenta i nadwyżka producenta                            | 345      |
| 9.2.2. Mierzenie kosztów i korzyści                                         | 347      |
| 9.3. Inne narzędzia polityki handlowej                                      | 351      |
| 9.3.1. Subsydia eksportowe: teoria                                          | 352      |
| 9.3.2. Kwoty importowe: teoria                                              | 354      |
| 9.3.3. Dobrowolne ograniczenia eksportowe (VER)                             | 360      |
| 9.3.4. Przepisy domieszkowe                                                 | 362      |
| 9.3.5. Inne narzędzia polityki handlowej                                    | 365      |
| 9.4. Skutki polityki handlowej: podsumowanie                                | 365      |
| Podsumowanie.....                                                           | 366      |
| Główne pojęcia.                                                             | 367      |
| Problemy i zadania                                                          | 367      |
| Literatura dodatkowa                                                        | 369      |
| Dodatek: Cło i kwota w warunkach monopolu                                   | 371      |
| Model z wolnym handlem                                                      | 371      |
| Model z cłem ..                                                             | 373      |
| Model z kwotą importową                                                     | 374      |
| Porównanie cła i kwoty                                                      | 374      |
| 10. Ekonomia polityczna a polityka handlowa                                 | 377      |
| 10.1. Argumenty na rzecz wolnego handlu                                     | 380      |
| 10.1.1. Wolny handel a efektywność                                          | 380      |
| 10.1.2. Dodatkowe korzyści z wolnego handlu                                 | 381      |
| 10.1.3. Poszukiwanie rent ekonomicznych                                     | 382      |
| 10.1.4. Polityczne argumenty przemawiające za wolnym handlem                | ...      |
| ...                                                                         | 383      |
| 10.2. Argumenty przeciwko wolnemu handlowi powołujące się na dobrobyt kraju | 384      |
| 10.2.1. Argument za utrzymaniem cel dla poprawy temns of trade              | .... 384 |
| 10.2.2. Zawodność rynku krajowego jako argument przeciwko wolnemu handlowi  | 386      |
| 10.2.3. Jak bardzo przekonujący jest argument zawodności rynku krajowego?   | 388      |
| 10.3. Podział dochodu a polityka handlowa                                   | 390      |
| 10.3.1. Konkurencja wyborcza                                                | 390      |
| 10.3.2..... Działanie zbiorowe                                              | 392      |
| 10.3.3. Modelowanie procesu politycznego                                    | 395      |
| 10.3.4. Kto podlega ochronie?                                               | 395      |
| 10.4. Międzynarodowe negocjacje a polityka handlowa                         | 397      |
| 10.4.1. Zalety negocjacji                                                   | 398      |
| 10.4.2. Międzynarodowe porozumienia handlowe: krótka historia               | ... 400  |
| 10.4.3. Runda Urugwajska                                                    | 403      |
| 10.4.4. Liberalizacja handlu                                                | 403      |
| 10.4.5. Reformy od GATT do WTO                                              | 405      |

|                                                                                     |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 10.4.6.Korzyści i koszty                                                            | 406 |
| 10.5.Koniec układów o wolnym handlu?                                                | 409 |
| 10.5.1.Preferencyjne porozumienia handlowe                                          | 412 |
| 10-5.2. Partnerstwo transpacyficzne                                                 | 416 |
| Podsumowanie ...                                                                    | 417 |
| Główne pojęcia...                                                                   | 419 |
| Problemy i zadania                                                                  | 419 |
| Literatura dodatkowa                                                                | 421 |
| Dodatek: Dowód, że optymalna taryfa celna jest dodatnia<br>.....                    | 422 |
| Popyt 1 podaź                                                                       | 422 |
| Cła i ceny ...                                                                      | 423 |
| Cło i dobrobyt społeczny kraju                                                      | 424 |
| 11.Polityka handlowa w krajach rozwijających się                                    | 427 |
| 11.1.Uprzemysłowienie antyimportowe                                                 | 430 |
| 11.1.1.Argument na rzecz protekcjonizmu wychowawczego                               | 431 |
| 11.1.2. Pobudzanie produkcji przemysłowej przez<br>protekcjonizm ...                | 433 |
| 11.2.Efekty faworyzowania przemysłu: problemy z<br>uprzemysłowieniem antyimportowym | 436 |
| 11.3.Liberalizacja handlu po 1985 r                                                 | 438 |
| 11.4.Handel i wzrost: „cud wschodnioazjatycki”                                      | 440 |
| Podsumowanie ...                                                                    | 443 |
| Główne pojęcia                                                                      | 444 |
| Problemy i zadania                                                                  | 444 |
| Literatura dodatkowa                                                                | 445 |
| 12.Dylematy polityki handlowej                                                      | 447 |
| 12.1.Wyrafinowane argumenty na rzecz aktywnej polityki<br>handlowej .....           | 450 |
| 12.1.1.Technologia i efekty zewnętrzne                                              | 450 |
| 12.1.2.Niedoskonała konkurencja i strategiczna polityka<br>handlowa.....            | 454 |
| 12.2.Globalizacja a nisko opłacana praca                                            | 459 |
| 12.2.1.Ruch antyglobalistów                                                         | 460 |
| 12.2.2.O handlu i placach raz jeszcze                                               | 461 |
| 12.2.3.Warunki pracy a negocjacje handlowe                                          | 463 |
| 12.2.4.Problemy ochrony środowiska i kultury                                        | 464 |
| 12.2.5.WTO a suwerenność krajów                                                     | 465 |
| 12.3.Globalizacja a środowisko naturalne                                            | 467 |
| 12.3.1.Globalizacja, wzrost gospodarczy a zanieczyszczenie<br>środowiska ..         | 468 |
| 12.3.2.Problem „przystani nieczystości”                                             | 471 |
| 12.3.3.Dyskusja o ciach „węglowych”                                                 | 472 |
| 12.4.Szoki handlowe i ich wpływ na lokalne społeczności                             | 473 |
| Podsumowanie ..                                                                     | 474 |
| Główne pojęcia.                                                                     | 475 |
| Problemy i zadania                                                                  | 475 |
| Literatura dodatkowa                                                                | 476 |
| Indeks rzeczowy...                                                                  | 479 |
| Indeks nazwisk ...                                                                  | 487 |